

การพัฒนาการป้องกันอัคคีภัยเบื้องต้นของประชาชน
ในชุมชนตลาดเก่า บ้านบางซอ หมู่ 3 ตำบลบางตาเถร
อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี

สุพร ประคองเก็บ

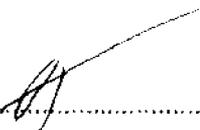
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ปีการศึกษา 2550

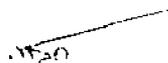
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

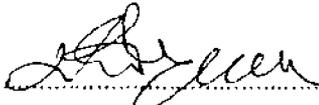
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อนุมัติวิทยานิพนธ์เรื่องการพัฒนาการป้องกัน
อัคคีภัยเบื้องต้นของประชาชน ในชุมชนตลาดเก่า บ้านบางซอ หมู่ 3 ตำบลบางตาเถร อำเภอ
สองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี เสนอโดย นายสุพร ประคองเก็บ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา

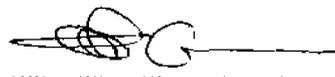

.....รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา
(นายตระกูล จันทสุนทร)

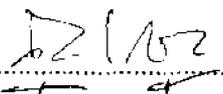
วันที่ 27 เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2551

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร เตชะขันหมาก)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประทีป เหมือนนิล)

.....กรรมการ
(นายอวยชัย อัครลาภสกุล)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(ดร.สุพจน์ เกิดสุวรรณ)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนาการป้องกันอัคคีภัยเบื้องต้นของประชาชนในชุมชนตลาดเก่าบ้านบางซอ หมู่ 3 ตำบลบางตาเถร อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป เหมือนนิล นายอวยชัย อัครลาภสกุล
ชื่อนักศึกษา	นายสุพร ประคองเก็บ
สาขาวิชา	ยุทธศาสตร์การพัฒนา
ปีการศึกษา	2550

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการป้องกันอัคคีภัยเบื้องต้นของประชาชนในชุมชนตลาดเก่าบ้านบางซอ หมู่ 3 ตำบลบางตาเถร อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ประกอบด้วยผู้มีส่วนสำคัญในการพัฒนา จำนวน 31 คน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 10 คน โดยเป็นการวิจัยและพัฒนาเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PRA) ที่เน้นการมีส่วนร่วมอย่างสำคัญจากทุกฝ่ายในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา การแสวงหาแนวทาง การกำหนดดัชนีชี้วัดและกระบวนการพัฒนา ซึ่งใช้หลักการป้องกันและระงับอัคคีภัยเกี่ยวกับ การจัดระเบียบเรียบร้อย การตรวจตราซ่อมบำรุง การมีระเบียบวินัยและการให้ความร่วมมือ เป็นกรอบการวิจัย

ผลวิจัยพบว่า

1. ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจน้อยพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ได้แก่ พฤติกรรมที่ขาดการจัดระเบียบครัวเรือนให้เรียบร้อย พฤติกรรมที่ขาดการหมั่นตรวจตราซ่อมบำรุงอุปกรณ์ไฟฟ้า พฤติกรรมที่ขาดการสร้างนิสัยการมีระเบียบวินัย พฤติกรรมที่ขาดการศึกษาหาความรู้ในการป้องกันอัคคีภัย และมีความต้องการการพัฒนาในเรื่องของการขาดความรู้ ความเข้าใจให้ตระหนักถึงสาเหตุของการเกิดอัคคีภัย ตลอดจนเมื่อเกิดขึ้นแล้วจะปฏิบัติตนอย่างไร จะมีวิธีการป้องกันหรือการฝึกซ้อมอย่างไร

2. แนวทางการพัฒนา ได้แก่ ดำเนินการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้เกิดความรู้ความเข้าใจ โดยกำหนดดัชนีชี้วัด ร้อยละ 100 เพื่อเป็นการพัฒนาพฤติกรรมการป้องกันอัคคีภัยเบื้องต้น ในทุกด้านๆ ประกอบด้วย การสร้างความตระหนักโดยการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนและการสร้างจิตสำนึกเพื่อตระหนักถึงปัญหาของการเกิดอัคคีภัย ตลอดจนการฝึกซ้อมการปฏิบัติตามแผนฉุกเฉินเมื่อเกิดเพลิงไหม้ การสร้างแรงสนับสนุนทางสังคมในการรณรงค์การจัดทำบ้านเรือนให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย การสะสางสิ่งของให้สามารถหยิบ

ใช้งานได้ง่าย สะดวกรวดเร็วเพื่อป้องกันการติดต่อลุกลามเมื่อเกิดอัคคีภัย ทั้งภายในและภายนอกอาคาร

3. ผลการพัฒนา พบว่า พฤติกรรมการป้องกันอัคคีภัยเบื้องต้นของประชาชนในชุมชนตลาดเก่า บ้านบางซอ หมู่ 3 ตำบลบางตาเถร อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี หลังการพัฒนามีพฤติกรรมที่ต้องเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการพัฒนา ได้แก่ ด้านการจัดระเบียบหลังการพัฒนามีพฤติกรรมที่ต้องเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 19.4 เป็นร้อยละ 89.4 ด้านการตรวจตราซ่อมบำรุงหลังการพัฒนามีพฤติกรรมที่ต้องเพิ่มขึ้น จากเดิมร้อยละ 12.0 เป็นร้อยละ 100.0 ด้านการมีระเบียบวินัยหลังการพัฒนามีพฤติกรรมที่ต้องเพิ่มขึ้น จากเดิมร้อยละ 25.8 เป็นร้อยละ 75.4 ด้านการให้ความร่วมมือหลังการพัฒนามีพฤติกรรมที่ต้องเพิ่มขึ้น จากเดิมร้อยละ 9.7 เป็นร้อยละ 80.1

Thesis Title A Development of a First Fire Prevention Program for Citizens in
the Taladkao Community, Ban Bangso, Moo 3, Bangtatain, Song
Phi Nong District, Suphan Buri Province

Thesis Advisors Asst. Prof. Prateep Mueannin
Mr. Uaichai Atsawalapsakun

Name Suporn Prakhongkeb

Concentration Development Strategy

Academic Year 2007

ABSTRACT

This participatory action research and development aims to develop a first fire prevention program of the citizens in the Taladkao Community, Banbangso, Moo 3, Bangtatain Subdistrict, Song Phi Nong District, Suphan Buri Province. The research participants consisted of 31 insiders for development and 10 others involved. This program emphasized main participation from all insiders involved in every step which started with studying the current state, problems, pursuing guidelines, setting an index for success and a developmental process using the principles of fire prevention and suppression with regards to prioritizing, checking and maintaining, disciplining, and cooperation as a frame of research.

The findings showed that:

1. the people possessed knowledge and understanding at a basic level. The behavior causing problems were as follows: a lack of family prioritizing, power checking and maintenance, creating disciplinal habits, and pursuing knowledge in fire prevention. They needed a development in knowledge, understanding, and realizing the causes of fire, how to operate, prevent, or train when there is a fire.

2. guidelines for development were as follows: practical training for knowledge and understanding was processed by setting an index for success at 100 percent in order to develop first fire prevention behavior in every aspect which consisted of creating the realization of its importance by providing knowledge and understanding to people, creating consciousness to realize the problems of fire, and training to act according to the emergency plan when there is a fire, creating a social support campaign in prioritizing the order of houses; placing belongings in a way that is easy to

manipulate in order to prevent fire spreading both in the interior and exterior of buildings.

3. a development result: after development, the first fire prevention behavior of the aforementioned citizens had improved behavior in prioritizing: i.e. from 19.4 percent to 89.4 percent, checking and maintenance from 12.0 percent to 100.0 percent, disciplining from 25.8 percent to 75.4 percent, and cooperation from 9.7 percent to 80.1 percent.

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี จากการให้คำแนะนำและช่วยเหลือจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ ผศ.ประทีป เหมือนนิล นายอวยชัย อัครลาภสกุล และประธานสาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา คือ ผศ.ดร.กาสัก เตชะชั้นหมาก ที่ได้ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยด้วยดี ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วยความเคารพ

ขอขอบคุณคณะผู้เชี่ยวชาญ ที่ได้กรุณาตรวจสอบความถูกต้องในเนื้อหาของแบบสอบถามและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ และขอขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องพร้อมทั้งหน่วยงานต่างๆ ที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี จึงขอขอบพระคุณทุกท่านไว้เป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

สุพร ประคองเก็บ

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย.....	1
คำถามการวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
วิธีดำเนินการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
บริบทชุมชนตลาดเก่า บ้านบางซอ หมู่ 3 ตำบลบางตาเถร อำเภอ	
สองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี.....	9
การป้องกันอัคคีภัยเบื้องต้น.....	16
บทที่ 3 สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการพัฒนาป้องกันอัคคีภัย	
เบื้องต้นในชุมชนตลาดเก่า บ้านบางซอ หมู่ 3 อำเภอสองพี่น้อง	
จังหวัดสุพรรณบุรี.....	38
คำถามการวิจัย.....	38
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	38
วิธีดำเนินการวิจัย.....	39
สภาพปัจจุบันของพฤติกรรมการป้องกันอัคคีภัยเบื้องต้นในชุมชน	
ตลาดเก่า บ้านบางซอ หมู่ 3 ตำบลบางตาเถร อำเภอสองพี่น้อง.....	42
ปัญหาและความต้องการพัฒนาป้องกันอัคคีภัยเบื้องต้นของประชาชน	
ในชุมชนตลาดเก่า บ้านบางซอ หมู่ 3 ตำบลบางตาเถร อำเภอ	
สองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี.....	51
บทที่ 4 แนวทางและวิธีการพัฒนาการป้องกันอัคคีภัยเบื้องต้นในชุมชนตลาดเก่า	55
บ้านบางซอ หมู่ 3 ตำบลบางตาเถร อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี	
คำถามการวิจัย.....	55

	หน้า
บทที่ 4 (ต่อ)	
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	55
วิธีดำเนินการวิจัย.....	55
แนวทางและวิธีการพัฒนาพฤติกรรมกำป้องกันอัคคีภัยเบื้องต้นใน ชุมชนตลาดเก่า บ้านบางซอ หมู่ 3 ตำบลบางตาเถร อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี.....	57
บทที่ 5 การพัฒนาพฤติกรรมกำป้องกันอัคคีภัยเบื้องต้นในชุมชนตลาดเก่า บ้านบางซอ หมู่ 3 ตำบลบางตาเถร อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี..	64
คำถามการวิจัย.....	64
วัตถุประสงค์การวิจัยและพัฒนา.....	64
วิธีดำเนินการวิจัยและพัฒนา.....	64
กระบวนการพัฒนาพฤติกรรมกำป้องกันอัคคีภัยเบื้องต้น.....	66
ผลการพัฒนาพฤติกรรมกำป้องกันอัคคีภัยเบื้องต้นของ ประชาชนใน ชุมชนตลาดเก่า บ้านบางซอหมู่ 3 ตำบลบางตาเถร อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี.....	68
บทที่ 6 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	77
คำถามการวิจัย.....	77
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	77
ขอบเขตการวิจัย.....	78
วิธีดำเนินการวิจัยและพัฒนา.....	79
วิธีดำเนินการวิจัย.....	80
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	80
สรุปผลการวิจัย.....	81
อภิปรายผล.....	84
ข้อเสนอแนะ.....	88
บรรณานุกรม.....	89

	หน้า
ภาคผนวก.....	91
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	92
ภาคผนวก ข ภาพกิจกรรมบางส่วน.....	96
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม.....	105
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจ เครื่องมือวิจัย.....	108
ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์.....	110

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

สารบัญตาราง

		หน้า
ตาราง 1	รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางตาเถร.....	12
ตาราง 2	การเปรียบเทียบข้อแตกต่างระหว่างกลุ่มที่มีส่วนร่วมกับกลุ่มทั่วไป.....	27
ตาราง 3	จำนวนและร้อยละของสถานภาพทั่วไปของกลุ่มประชากรเป้าหมาย.....	42
ตาราง 4	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมการป้องกันอัคคีภัย เบื้องต้น ด้านการจัดระเบียบเรียบร้อย.....	44
ตาราง 5	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมการป้องกันอัคคีภัย เบื้องต้น ด้านการตรวจตราซ่อมบำรุง.....	46
ตาราง 6	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมการป้องกันอัคคีภัย เบื้องต้น ด้านการมีระเบียบวินัย.....	48
ตาราง 7	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมการป้องกันอัคคีภัย เบื้องต้น ด้านการให้ความร่วมมือ.....	49
ตาราง 8	สรุปผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาพฤติกรรมการป้องกันอัคคีภัย เบื้องต้น.....	52
ตาราง 9	แสดงแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมการป้องกันอัคคีภัยเบื้องต้นของประชาชน...	60
ตาราง 10	การพัฒนาการป้องกันอัคคีภัยเบื้องต้นของประชาชน ในชุมชนตลาดเก่า บ้านบางซอ หมู่ 3 ตำบลบางตาเถร อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี....	62
ตาราง 11	ร้อยละของประชากรเป้าหมายที่มีระดับพฤติกรรมการป้องกันอัคคีภัยเบื้องต้น ด้านการจัดระเบียบเรียบร้อย ก่อนและหลังการพัฒนา.....	69
ตาราง 12	ร้อยละของประชากรเป้าหมายที่มีระดับพฤติกรรมการป้องกันอัคคีภัยเบื้องต้น ด้านการตรวจตราซ่อมบำรุง ก่อนและหลังการพัฒนา	71
ตาราง 13	ร้อยละของประชากรเป้าหมายที่มีระดับพฤติกรรมการป้องกันอัคคีภัยเบื้องต้น ด้านการมีระเบียบวินัย ก่อนและหลังการพัฒนา.....	73
ตาราง 14	ร้อยละของประชากรเป้าหมายที่มีระดับพฤติกรรมการป้องกันอัคคีภัยเบื้องต้น ด้านการให้ความร่วมมือ ก่อนและหลังการพัฒนา.....	75

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 ขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา.....	7
ภาพ 2 เปรียบเทียบโลกทัศน์ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวิจัย.....	32

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี